

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 140/05-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 8. júla 2005 predbežne prerokoval sťažnosť organizácie C. p. f. – ETP n. o., so sídlom B., zastúpenej advokátkou Mgr. M. K., B., ktorou namietala porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v súvislosti so základným právom slobodne sa združovať podľa čl. 29 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj čl. 2 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 1 S 80/04, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť organizácie C. p. f. – ETP n. o., o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Podaním datovaným a odovzdaným na poštovú prepravu 20. júna 2005, doručeným Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 22. júna 2005, označeným ako „*Sťažnosť na základe čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky*“ organizácia C. p. f. – ETP n. o., so sídlom B. (ďalej len „sťažovateľka“) zastúpená advokátkou Mgr. M. K., B., namieta porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) v súvislosti so základným právom slobodne sa

združovať podľa čl. 29 ods. 1 a 3 ústavy, ako aj čl. 2 ods. 3 ústavy v konaní vedenom na Krajskom súde v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 1 S 80/04.

Sťažovateľka požaduje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie uvedených základných práv rozsudkom krajského súdu č. k. 1 S 80/04-36 zo 17. februára 2005 s tým, aby bol tento rozsudok zrušený a vec vrátená krajskému súdu na ďalšie konanie. Požaduje napokon aj náhradu trov právneho zastúpenia advokátkou.

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka bola rozhodnutím Krajského úradu v B. (ďalej len „krajský úrad“) z 30. augusta 2002 zaregistrovaná ako nezisková organizácia poskytujúca všeobecne prospešné služby v zmysle zákona č. 213/1997 Z. z. o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o neziskových organizáciách“). Krajský úrad zároveň v rozhodnutí schválil aj druh všeobecne prospešných služieb poskytovaných sťažovateľkou. V septembri roku 2003 pracovníčka krajského úradu telefonicky upozornila štatutárneho zástupcu sťažovateľky na skutočnosť, že nezisková organizácia môže síce poskytovať všeobecne prospešné služby, avšak nemôže rozdeľovať finančné prostriedky. Hoci štatutárny zástupca požiadal pracovníčku krajského úradu o písomné vyhotovenie stanoviska, nestalo sa tak. Napokon prípisom krajského úradu doručeným sťažovateľke 25. februára 2004 bolo sťažovateľke oznámené, že neuskutočnila nápravu napriek upozorneniu, a preto s poukazom na § 35 ods. 1 zákona o neziskových organizáciách krajský úrad upozorňuje na možnosť podať návrh na zrušenie organizácie sťažovateľky. Vzhľadom na vykonávanú činnosť odporúča zvážiť, či by sťažovateľka nemala fungovať v inej právnej forme, ktorá by umožňovala túto činnosť vykonávať v súlade s platnými právnymi predpismi. Sťažovateľka považujúc upozornenie krajského úradu za zásah do svojich práv podala 26. marca 2004 návrh krajskému súdu, v ktorom sa domáhala preskúmania zákonnosti tohto zásahu. Rozsudkom krajského súdu č. k. 1 S 80/04-36 zo 17. februára 2005, ktorý bol sťažovateľke doručený 20. apríla 2005, bol návrh sťažovateľky zamietnutý. Podľa odôvodnenia rozsudku upozornenie krajského úradu nie je možné kvalifikovať ako nezákonný zásah v zmysle § 250v ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, pretože krajský úrad týmto upozornením iba realizoval dohľad v zmysle § 35 ods. 1 zákona o neziskových organizáciách. Nešlo teda o faktickú činnosť zameranú proti sťažovateľke. Krajský súd sa tiež stotožnil so

stanoviskom krajského úradu, podľa ktorého rozdeľovanie finančných prostriedkov nie je možné považovať za všeobecne prospešnú službu.

Podľa názoru sťažovateľky rozsudkom krajského súdu došlo k porušeniu uvedených základných práv, pričom vzhľadom na neprípustnosť odvolania proti rozsudku krajského súdu je sťažovateľka nútená domáhať sa ochrany v zákonnej dvojmesačnej lehote na ústavnom súde. Porušenie základných práv vidí sťažovateľka v tom, že sa krajský súd stotožnil so stanoviskom krajského úradu, podľa ktorého rozdeľovanie finančných prostriedkov nie je všeobecne prospešnou službou. Tento právny názor považuje sťažovateľka za nesprávny z dôvodu, že sa dotýka označených základných práv. Ďalej sťažovateľka veľmi podrobne rozvádza, prečo nie je možné vyslovený právny názor akceptovať.

Z prípisu krajského úradu sp. zn. OVVS-147/2004-NO z 19. februára 2004 vyplýva, že je označené ako upozornenie a poukazuje na to, že po vyhodnotení výročnej správy sťažovateľky sa dospelo k záveru, že táto môže poskytovať všeobecne prospešné služby, nie však rozdeľovať finančné prostriedky. Podľa § 35 zákona o neziskových organizáciách je krajský úrad povinný dohliadať, či nezisková organizácia plní účel a poskytuje všeobecne prospešné služby, na ktoré bola založená. Pritom vyhodnocuje obsah výročných správ a v prípade zistenia nedostatkov upozorňuje na ne orgány neziskovej organizácie a požaduje vykonanie nápravy. Keďže v prípade sťažovateľky napriek upozorneniu náprava uskutočnená nebola, krajský úrad upozorňuje, že môže podať návrh na zrušenie organizácie sťažovateľky. Zároveň vzhľadom na vykonávanú činnosť odporúča, aby sťažovateľka zvažila vykonávanie činnosti v inej právnej forme, ktorá by bola v súlade s platnými právnymi predpismi.

Z rozsudku krajského súdu č. k. 1 S 80/04-36 zo 17. februára 2005 vyplýva, že návrh sťažovateľky voči krajskému úradu o ochranu pred nezákonným zásahom - upozornením krajského úradu z 19. februára 2004, bol zamietnutý. Podľa odôvodnenia rozsudku krajský súd považoval návrh sťažovateľky za návrh v zmysle § 250v ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, teda za návrh na začatie konania o poskytnutie ochrany proti nezákonnému zásahu orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím. Podľa názoru krajského súdu

základom úspešnosti takéhoto návrhu je, aby išlo o zásah dotýkajúci sa práv alebo chránených záujmov sťažovateľky. Upozornenie krajského úradu nie je však možné kvalifikovať ako nezákonný zásah v zmysle ustanovenia § 250v ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, lebo upozornenie nevyvolalo zákonom predpokladaný následok, ktorým je ukrátenie sťažovateľky na jej právach a právom chránených záujmoch. Týmto upozornením nešiel krajský úrad nad rámec zákona, pretože ním realizoval dohľad, ktorý mu prislúcha v zmysle § 35 ods. 1 zákona o neziskových organizáciách. Nešlo preto o faktickú činnosť zameranú voči sťažovateľke. Ďalej krajský súd uvádza, že sa stotožnil so stanoviskom krajského úradu, podľa ktorého rozdeľovanie finančných prostriedkov nie je všeobecne prospešnou službou, pričom tento právny názor aj bližšie zdôvodňuje.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 29 ods. 1 ústavy právo slobodne sa združovať sa zaručuje. Každý má právo spolu s inými sa združovať v spolkoch, spoločnostiach alebo iných združeníach.

Podľa čl. 29 ods. 3 ústavy výkon práv podľa ods. 1 a 2 možno obmedziť len v prípadoch ustanovených zákonom, ak je to v demokratickej spoločnosti nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, na ochranu verejného poriadku, predchádzanie trestným činom alebo na ochranu práv a slobôd iných.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 46 ods. 2 ústavy kto tvrdí, že bol na svojich právach ukrátený rozhodnutím orgánu verejnej správy, môže sa obrátiť na súd, aby preskúmal zákonnosť takéhoto rozhodnutia, ak zákon neustanoví inak. Z právomoci súdu však nesmie byť vylúčené preskúmanie rozhodnutí týkajúcich sa základných práv a slobôd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh je preto možné považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 27/04, I. ÚS 25/05, I. ÚS 74/05).

Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho

úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách (napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05).

Podľa § 250v ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku fyzická osoba alebo právnická osoba, ktorá tvrdí, že bola ukrátená na svojich právach a právom chránených záujmoch nezákonným zásahom orgánu verejnej správy, ktorý nie je rozhodnutím a tento zásah bol zameraný priamo proti nej alebo v jeho dôsledku bol proti nej priamo vykonaný, môže sa pred súdom domáhať ochrany proti zásahu, ak taký zásah alebo jeho dôsledky trvajú alebo hrozí jeho opakovanie.

Podľa názoru ústavného súdu treba sťažnosť považovať za zjavne neopodstatnenú.

Rozhodujúcou skutočnosťou je, že krajský súd zamietol návrh sťažovateľky preto, lebo upozornenie krajského úradu nepovažoval za zásah v zmysle § 250v ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, teda za taký zásah orgánu verejnej správy, ktorým by došlo k ukráteniu sťažovateľky na jej právach a právom chránených záujmoch. Podľa názoru krajského súdu výkon dohľadu v zmysle § 35 ods. 1 zákona o neziskových organizáciách spočívajúci v upozornení na nedostatky a s poukázaním na to, že krajský úrad môže podať návrh na zrušenie organizácie sťažovateľky, nie je zásahom v zmysle citovaného ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku.

Z pohľadu ústavného súdu treba v tejto súvislosti predovšetkým zdôrazniť, že sťažovateľka v podanej sťažnosti s týmto záverom krajského súdu nijako nepolemizuje, teda neuvádza žiadne argumenty, ktorými by sa čo len pokúšala zdôvodniť nesprávnosť tohto zásadného záveru krajského súdu.

Podľa názoru ústavného súdu je záver krajského súdu dostatočne a vyčerpávajúco zdôvodnený, a teda nie je arbitrárny. Ani podľa ústavného súdu nemožno upozornenie na údajné nedostatky v rámci výkonu práva dohľadu, ale ani upozornenie na možnosť podania návrhu na zrušenie organizácie sťažovateľky považovať za zásah v zmysle § 250v ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku. Na právnom postavení sťažovateľky sa dorúčením upozornenia nič nezmenilo. Za zásah by bolo možné považovať až podanie návrhu na

zrušenie organizácie sťažovateľky. Z ustanovenia § 35 ods. 1 v spojení s ustanovením § 15 ods. 3 písm. c) zákona o neziskových organizáciách vyplýva, že takýto návrh by musel krajský úrad podať na všeobecnom súde, ktorý by o ňom konal v rámci bežného sporového konania, nie teda v rámci správneho súdnictva. Ak by bol takýto návrh podaný, mala by sťažovateľka v konaní pred všeobecným súdom dostatočný priestor na ochranu označených základných práv a na plné rozvinutie svojej argumentácie o tom, že jej konanie bolo v súlade so zákonom.

Na uvedených záveroch nič nemôže zmeniť tá skutočnosť, že krajský súd celkom nevhodným spôsobom popri vyslovení záveru o tom, že nešlo o zásah v zmysle § 250v ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku, sa zaoberá vo svojom rozsudku aj meritom sporu medzi sťažovateľkou a krajským úradom, pričom vyslovuje závery blízke právnym záverom krajského úradu. Tento postup krajského súdu nie je rozhodujúci a nijakým spôsobom neprejudikuje právne závery, ku ktorým eventuálne dospeje miestne a vecne príslušný všeobecný súd v prípade, ak bude podaný návrh na zrušenie organizácie sťažovateľky.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. júla 2005